

ANMODNING OM Å OPPRETTHOLDE TILSKUDDET TIL ØSTFOLD INTERNASJONALE TEATER

Til: Medlemmene i Fredrikstad bystyre
Kopi: Østfold fylkeskommune, Sarpsborg kommune,
 Østfold Internasjonale Teater

Dato: 06.06.2025

Norsk teater- og orkesterforening (NTO) er arbeidsgiver- og interesseforening for profesjonelle, offentlig støttede virksomheter innenfor musikk og scenekunst. Foreningen representerer en omfattende infrastruktur av forskjelligartede virksomheter. Våre 50 medlemmer består av programmerende og produserende teatre, scener, orkestre, musikkensembler og kor, samt andre virksomheter med annen særlig tilknytning til bransjen.

Norsk teater- og orkesterforening (NTO) anmoder Fredrikstad kommune om å opprettholde sin andel av det offentlige driftstilskuddet til Østfold Internasjonale Teater (ØIT), i samsvar med gjeldene aksjonæravtale mellom kommunen og Østfold fylkeskommune.

Vi er kjent med at Fredrikstad kommune har varslet teateret om oppløsning av aksjonæravtalen for å kunne redusere sitt tilskudd til teateret med 2,0 mill. kroner i 2026, begrunnet i presset kommuneøkonomi.

Dette utgjør nærmere 25 pst. av Fredrikstad kommunes driftstilskudd, og en nesten like stor andel av teaterets produksjonsbudsjett. Østfold Internasjonale Teater har en lang planleggingshorisont og allerede inngått forpliktende avtaler for 2026.

Kuttforslaget kan fremstå som et kortsiktig og forhastet innsparingstiltak, uten forutgående konsekvensutredning. En så stor reduksjon i driftstilskuddet vil ramme den videre driften av teateret hardt og føre til en betydelig svekkelse av kulturtilbudet i Fredrikstad og Østfold, så vel som hele den nasjonale infrastrukturen for den profesjonelle scenekunsten i Norge som ØIT er en del av.

Ikke minst vil et kommunalt kutt gi et svært uheldig signal til staten på et tidspunkt hvor det arbeides for en opptrapping av det statlige tilskuddet.

LANGSIKTIG OG KUNNSKAPSBASERT TILNÆRMING

Vi leser den gjeldende aksjonæravtalen som en anerkjennelse fra stifterne av at ØIT trenger forutsigbare økonomiske rammevilkår for å kunne innfri mandatet sitt og opprettholde tilbudet til publikum, som den varige profesjonelle scenekunstinstitusjonen dette teateret er. Avtalen forplikter eierne til å yte likeverdige årlige driftstilskudd til ØIT, og i felleskap arbeide for en opptrapping av statens tilskudd.

Det er gledelig at Østfold fylkeskommune på sin side allerede har signalisert at de vil opprettholde sin andel av tilskuddet til teateret og prioritere å «sikre rammebetingelsene for de profesjonelle

kunstinstitusjonene i fylket» også i krevende økonomiske tider, jf. høringsutkast til [Handlingsprogram 2025-2028](#) og regionale planer.

I Handlingsprogrammet beskrives ØIT som en av Østfolds ledende sterke kunstinstitusjoner, med både regionalt, nasjonalt og internasjonalt nedslagsfelt, som har tilført fylket et mangfold av uttrykk og stemmer på et høyt profesjonelt nivå.

I fylkeskommunens utkast til de [regionale planene](#) gis det også utførlige begrunnelser for hvorfor de selvstendige, profesjonelle kunstinstitusjonene prioriteres. Rammeverket er [kulturlova](#) og en anerkjennelse av den frie kunsten som en forutsetning for et velfungerende demokrati, sammen med målet om et godt og inkluderende lokalsamfunn hvor befolkningen opplever felleskap og tilhørighet.

Vi oppfordrer Fredrikstad kommune til å innta samme langsiktige perspektiv og kunnskapsbaserte tilnærming, og holde fast ved stifternes felles ambisjon om en videreutvikling og styrking av teateret. For å få staten med på en slik styrking, er det avgjørende viktig at de lokale tilskuddspartene opprettholder sine tilskudd, selv i krevende økonomiske tider.

RAMMER BREDT

Østfold Internasjonale Teater har gjennom sine første driftsår bygget et solid fundament, og vil i årene som kommer nå ut til enda flere. Derimot vil et kutt i tilskuddet ikke bare svekke ytringsmangfoldet og en viktig sosial og utadvendt fysisk møteplass for meningsbrytning, kritisk refleksjon og menneskelig innsikt. Det vil også svekke ØIT som det varige kompetansemiljøet som dette teatret er, med målsetting om å være en vitaliserende kraft for det øvrige stedlige kulturlivet.

Dette vil ramme arbeidsmulighetene for scenekunstnere og andre teaterfaglige yrkesgrupper, og vilkårene for å utvikle lokale kunstnerskap og talenter. Konsekvensen vil bli færre oppdrag for frilansere, tap av arbeidsplasser og svekket ressursgrunnlag for alle de kunstnerne, kompaniene og andre aktørene som ØIT samarbeider med.

NASJONAL INFRASTRUKTUR

Selv om ØIT er til for befolkningen i Østfold, er det også et nasjonalt viktig teater. Sammen med Nationaltheatret, Trøndelag Teater, Rogaland Teater, Det Vestnorske Teatret, Hålogaland Teater og Teatret Vårt – for å nevne noen – inngår teateret i en organisk helhet av scenekunstinstitusjoner.

I et dynamisk samspill engasjerer disse teatrene regissører, scenografer, skuespillere og andre scenekunstnere fra det samme forrådet av talenter. Kunstnerskap oppdages og oppmuntres ved ett teater og utvikles videre ved et annet. På denne måten bidrar disse institusjonene samlet til utviklingen av scenekunsten i Norge.

Denne gjensidige avhengigheten innebærer at en svekkelse av ØIT betyr en svekkelse av hele den institusjonelle infrastrukturen, med de negative virkningene det får for scenekunsten og publikum i hele landet.

UHELDIG SIGNAL TIL STATEN

I dag utgjør statens andel om lag 40 pst. av det samlede offentlige tilskuddet til ØIT, fordelt over kap. 320 post 75, som forvaltes administrativt av Kulturdirektoratet sammen med tilskudd til en rekke andre usammenlignbare virksomheter.

De lokale eierne gjør sammen med teateret et viktig arbeid for å få overført tilskuddet til kap. 323 post 70 *Musikk- og scenekunstinstitusjoner*, der det hører hjemme. Målet er gradvis å øke den statlige andelen av det offentlige tilskuddet.

NTO støtter dette arbeidet. Funksjonsdelingsordningen, der de offentlige driftstilskuddene deles med 70 pst. på staten og 30 pst. på regionen, har vært en del av et stabilt og velfungerende finansieringssystem som har ligget fast siden begynnelsen av 1990-tallet. Ordningen har bidratt til å sikre den nasjonale infrastrukturen av varige profesjonelle institusjoner som utgjør fundamentet for produksjon og formidling av scenekunst i Norge, og bygget opp under målet om et likeverdig kulturtilbud i hele landet.

Østfold er en av kun to regioner som i dag ikke har en teaterinstitusjon som inngår i funksjonsdelingsordningen. Etter at ØIT ble etablert som en selvstendig institusjon i 2020, ser vi ingen grunn til at ikke staten skal bidra til å sikre dette teateret på lik linje med de øvrige sammenlignbare teatrene på kap. 323 post 70.

Vi vil understreke at lokalt engasjement og politisk prioriteringsvilje er avgjørende for å få dette til. Dersom kommunen kutter sitt tilskudd, vil det sende et svært negativt signal til staten om manglende lokal forankring som kan stå i veien for en opptrapping av det statlige tilskuddet.

Hensikten med å arbeide for at staten skal ta et større finansieringsansvar må være å styrke teateret, ikke å redusere det lokale ansvaret fordi kommuneøkonomien er presset.

POSITIVT SAMFUNNSREGNSKAP

En mulig økning i det statlige tilskuddet vil på sikt kunne tilføre lokalsamfunnet betydelige verdier. I den forbindelse viser vi til Halden kommunes [utredning om Det Norske Blåseensemble](#) hvor de kulturelle, samfunnsmessige og økonomiske ringvirkningene av ensembles virksomhet blir grundig belyst. Totalt anslås de økonomiske effektene for Halden kommune i 2023 til over 11 millioner kroner, mens Halden kommune samme år investerte 6,2 millioner kroner i Blåseensemblet.

FREDRIKSTAD KOMMUNES ANSVAR

I en urolig verden må det vises politisk vilje til å investere i sterke og samlende kunst- og kulturinstitusjoner som bygger tilhørighet og [motvirker utenforskap](#) og som er viktige forvaltere av våre felles historier. Vi trenger mer enn noen gang musikken og scenekunsten som utfordrer, stimulerer og beveger oss videre i fellesskap, og viser til at kunsten er anerkjent som en sentral del av Norges [totalberedskap](#)

Det offentlige finansieringssystemet som skal sikre den nasjonale infrastrukturen av musikk- og scenekunstinstitusjoner er tuftet på et felles ansvar mellom staten og lokale/regionale myndigheter, og [styrkingen av kulturloven](#) skal sikre at også kommunene og fylkeskommunene tar det ansvaret de har.

NTO oppfordrer politikerne i Fredrikstad bystyre til å ta sitt ansvar på alvor ved å opprettholde tilskuddet til ØIT. Dette er avgjørende for at teateret skal kunne fortsette å utvikle seg som en sterk og vital profesjonell teaterinstitusjon, og for å sikre et mangfoldig scenekunsttilbud av høy kvalitet lokalt, regionalt og nasjonalt.

Vennlig hilsen

Norsk teater- og orkesterforening

Bodil Kjelstrup
styreleder

Morten Gjeltén
direktør